

MISCELLANEA HISPANICA

Av

ISAK COLLIJN, Stockholm

I.

La Biblia Valenciana 1477—78.

DENNA BOKS historia är nu, särskilt genom Tramoyeres Blascos¹ och Konrad Haeblers² forskning, väl känd, ehuru endast ett blad, lyckligtvis det sista med den viktiga slutskriften, bevarats till våra dagar och själva bibelns existens länge varit dragen i tvivelsmål. Det gäller här den första spanska bibelöversättningen, som verkställdes av Bonifacio Ferrer, prior i kartusianerklostret Porta Celi nära Valencia och ordens generalprior; han var en broder till den hel. Vincentius Ferrer. Tryckningen utfördes i Valencia av Alfonso Fernandez de Cordoba och tysken Lambert Palmart under åren 1477—78 på beskostnad av en tysk köpman Felipe Vizland. Under inkvisitionen vid slutet av 1400-talet blev den religiösa litteraturen på modersmålet beslagtagen och bränd; så grundligt gjorde inkvisitorerna sitt verk, att varje spår av en bibel på valencianskt språk var utplånat och densamma tillvaro helt okänd, tills den enda bevarade kvarlevan av denna bibel 130 år efter bibelns tryckning blev funnen. Detta fynd har sin egendomliga saga. En pater i det nämnda kartusianerklostret Porta Celi vid namn Juan Bautista Civera var sysselsatt med att skriva sitt klosters historia, varvid han också samlade uppgifter om klostrets nyss nämnde prior Bonifacio Ferrer och hans bibelöversättning. En dag — det var i oktober 1645 — kom en präst i Valencia till honom med fyra tryckta blad på papper av en bibel på valencianskt tungomål, som han funnit bland gamla handlingar

¹ L. TRAMOYERES BLASCOS, *La Biblia Valenciana de Bonifacio Ferrer*; i: *Revista de archivos, bibliotecas y museos*, T. XXI (1909), s. 234—248.

² K. HAEBLER, *The Valencian bible of 1478*; i: *Revue hispanique*, T. XXI (1909), s. 371—387; *Bibliografía ibérica del siglo XV*, [P. I] (1904), s. 22 f., nr 49; P. II (1917), s. 18 f., nr 49; *Geschichte des spanischen Frühdruckes in Stammbäumen* (Lpz 1923), s. 21 f.